

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת דוד אמסלם

פ/25/2803

הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון) – מינוי יועצים משפטיים של משרדים, היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט מדינה), התשפ"ג–2023

1. ביטול סעיף 5 בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט–1959¹ (להלן – החוק העיקרי), סעיף 5 – בטל.
2. תיקון סעיף 12 בסעיף 12 לחוק העיקרי –
  - (1) בכותרת השוליים, במקום "מנהלים כלליים" יבוא "מנהלים כלליים ויועצים משפטיים".
  - (2) אחרי "מנהל כללי" יבוא "ויועץ משפטי".
3. הוספת סעיף 12א אחרי סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא :

"היועץ המשפטי 12א. הממשלה תמנה יועץ משפטי לממשלה ופרקליט לממשלה ופרקליט המדינה על פי הצעת שר המשפטים, ועל המינוי לא תחול חובת המכרז לפי סעיף 19."
4. תיקון התוספת השנייה בתוספת השנייה לחוק העיקרי, פרט 45 – יימחק.

דברי הסבר

בשנים האחרונות חלו שינויים מרחיקי לכת בתפקידם ובמעמדם של היועצים המשפטיים במשרדי הממשלה. כיום, נתפס תפקידו של היועץ המשפטי לא רק כמייעץ, אלא גם כמי שיכול לפסול רעיונות ותהליכים אותם מקדם השר המופקד על המשרד במידה ולמיטב הבנתו יש בהם פסול חוקי או חוקתי. שינויים אלה מביאים לעיתים לקושי בפעילותו התקינה של המשרד, הנובע ממחלוקות המתגלעות בין השר הממונה על המשרד לבין היועץ המשפטי.

הדבר נכון שבעתים לעניין תפקידם של היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה שמכהנים בתפקידי מפתח.

במרס 2007 מינו היועץ המשפטי לממשלה ומנכ"ל משרד ראש הממשלה דאז צוות בין-משרדי לבחינת

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

סוגיות הנוגעות למערך הייעוץ המשפטי למשרדי הממשלה. דו"ח הצוות הבין-משרדי, אשר הוגש בספטמבר 2008 קבע בין היתר כי: "תפקידו של יועץ משפטי למשרד הוא מתן לבוש משפטי הולם למדיניות המשרד... מודגש בדוח כי יש לצפות מהיועץ שלא להסתפק בשלילת הצעות המשרד אלא לפעול ככל שניתן למציאת פתרונות משפטיים שיאפשרו את ביצוע מדיניות המשרד."

הצעת חוק זו נועדה להביא לשינוי בשיטת בחירתם של היועצים המשפטיים במשרדי הממשלה, כך שהיועץ המשפטי למשרד ייבחר על ידי השר המופקד על המשרד למשרת אמון, כפי שהדבר נעשה היום בנוגע לבחירת מנכ"ל המשרד. שינוי זה יביא להגברת המשילות ולחיזוק משרדי הממשלה, כך שיוכלו ליישם את מדיניות השר המופקד עליהם בצורה מיטבית והרמונית ולא לעומתית ומסכלת. בדומה, הצעת החוק גם מבקשת להביא לשינוי בשיטת בחירתו של היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה.

יודגש כי שיטה זו אינה ייחודית לישראל. בארה"ב לאחר כל מערכת בחירות, מסיימים היועצים המשפטיים של כלל משרדי הממשלה את תפקידם ובמקומם ממונים על ידי הממשל הנבחר (בהליך שאינו תחרותי) פקידי התואמים את השקפתו של הממשל החדש, זאת מטרה לאפשר לממשל הנבחר לתפקד בצורה טובה וליישם את המדיניות שלשמה נבחר.

התפיסה העומדת בבסיס הצעת חוק זו היא שתפקידו של היועץ המשפטי הוא לסייע לשר להגשים את מדיניותו ולהעניק לו את הכלים המשפטיים המתאימים. למטרות פיקוח ובקרה קיימים גופים אחרים – מבקרי המשרדים, מבקר המדינה, בתי המשפט ומערכות אכיפת החוק.

הצעת החוק נוסחה בסיוע התנועה למשילות ודמוקרטיה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת דוד אמסלם (פ/24/2912).

הצעת החוק זהה לפ/24/2912 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' באדר התשפ"ג (13.03.2023)